

Sygn. akt II UK 450/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku M. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 2066/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego
kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 r., III AUa 2066/14, Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację wnioskodawcy M. S. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 9 września 2014 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku, którym oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 11 grudnia 2013 r., odmawiającej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż wnioskodawca nie legitymował się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i w związku z tym nie spełnił przesłanek określonych w art. 32 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm., dalej ustawa o emeryturach i rentach z FUS).

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) poprzez przyjęcie, że okresu pracy wnioskodawcy od dnia 18 stycznia 1982 r. do dnia 30 kwietnia 1986 r., w magazynie materiałów pomocniczych, nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych, a w konsekwencji przyjęcie, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganych 15 laty pracy w szczególnych warunkach oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 26 marca 1998 r. nie odzwierciedla rzeczywistego stanu rzeczy tj. nie potwierdza w oparciu o pozostały materiał dowodowy zebrany w sprawie, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wyjaśnienia „czy w sytuacji kiedy załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 19 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładzie pracy resortu przemysłu lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r. nie stanowi obecnie bezwzględnie obowiązujących źródeł prawa to możliwie jest uznanie innych prac nie wymienionych w wyżej wskazanym załączniku jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze”, oraz „czy w oparciu o przepis art 233 k.p.c. Sąd może dokonywać ustaleń w zakresie wykonywanych prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie objętych załącznikiem nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 19 w sprawie prac resortu przemysłu chemicznego i lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniosł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie wraz z orzeczeniem o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5). Wskazana w uzasadnieniu skargi kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów w istocie zmierza do odmiennej niż uczyniły to Sądy orzekające w sprawie ich wykładni oraz oceny stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia. W orzecznictwie przyjęto, że „zarządzenia resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakresie, w jakim stanowią wyłącznie wykazy stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A i B będących załącznikiem do rozporządzenia, objęte są odesłaniem określonym w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” (wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., II UK 183/05, niepublikowany; także uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392), jednakże stanowisko to należy odczytywać łącznie z zapatrywaniem tego Sądu, że „wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” (wyroki Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161). Uprawnienia do sporządzenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy wykazów stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B, nie rozszerzały ani nie ograniczały uprawnień pracowników, gdyż wykazy branżowe musiały być dostosowane do treści załączników do rozporządzenia i co do zasady stanowiły jedynie konkretyzację zakresu prac objętych tym rozporządzeniem w poszczególnych resortach i należących do nich zakładach. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Sąd Najwyższy podkreśla także, że określenie rodzajów prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury w wieku niższym niż powszechny, powierzone zostało w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) Radzie Ministrów, z czego wypływa wniosek, że upoważnienie wynikające z § 2 ust. 2 tego rozporządzenia nie stwarzało podstawy prawnej do

wydawania aktów wykraczających poza regulację rozporządzenia, lecz obejmowało tylko ustalenie przez właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych związków spółdzielczych (w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych) w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. To samo zagadnienie było przedmiotem rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny, który wyrokiem z dnia 14 czerwca 2004 r., P 17/03 (OTK-A nr 6, poz. 57) stwierdził niezgodność art. 32 ust. 2 ustawy w części obejmującej zwrot „w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych” z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP. W uzasadnieniu wyroku Trybunał wskazał, że przepisy kompetencyjne § 1 ust. 2-3 rozporządzenia nie są objęte odesłaniem do „przepisów dotychczasowych” zawartym w art. 32 ust. 4 ustawy, gdyż odesłanie dotyczy „wieku emerytalnego, rodzajów prac, stanowisk, warunków” uprawniających do wcześniejszej emerytury. W konkluzji Trybunał stwierdził, że zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do „przepisów dotychczasowych” nie dotyczy kompetencji do tworzenia wykazów obejmujących stanowiska, gdzie świadczy się pracę w szczególnych warunkach, natomiast obejmuje samą treść tych wykazów i inne okoliczności wyraźnie wskazane w art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach.

W związku z zarzutami naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., trzeba natomiast zauważyć, że przepis ten, jako określający kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów nie może być przedmiotem zarzutów kasacyjnych z racji ograniczenia zawartego w art. 398³ § 3 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., III UK 17/12, LEX nr 1276227), także wtedy, gdy dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na uchybienia o charakterze proceduralnym, które nie poddają się kontroli kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 365/13, LEX nr 1646124).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.).